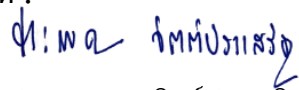
	ระเบียบปฏิบัติเลขที่ : WI-NUR-135	R : 00	หน้า : 1/4	วันที่ : 1 ตค.65
	เรื่อง : การสวนอุจจาระ			
ผู้จัดทำ : กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม			ผู้อนุมัติ : น.ส.ประกายดาว จิตต์ประเสริฐ หัวหน้าพยาบาล	
ผู้ตรวจสอบ : นางวิริญดา พงษ์พรม หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม				

ความหมาย

การใส่ช่องเหลวหรือสารบางอย่างเข้าไปในลำไส้ใหญ่ส่วนปลาย โดยผ่านทางทวารหนัก เพื่อกักเก็บไว้ชั่วคราวหรือขับถ่ายออกทันที

วัตถุประสงค์ เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติสำหรับบุคลากรทางการพยาบาลในการสวนอุจจาระ

เป้าหมาย ผู้ป่วยทุกรายที่มีปัญหาท้องผูก/ เตรียมตรวจทางรังสี/ การรักษา/ เตรียมผ่าตัด ได้รับการสวนอุจจาระ ได้ถูกต้องตามแนวทางปฏิบัติ

ผู้ปฏิบัติ พยาบาลวิชาชีพ/ผู้ช่วยพยาบาล

อุปกรณ์/ เครื่องมือเครื่องใช้

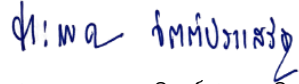
1. ถาดสี่เหลี่ยม 1 ใบ
2. หม้อสวนที่บรรจุสารละลาย อุณหภูมิ 35 - 37 องศาเซลเซียส
3. จำนวนสารละลายที่ใช้
 ผู้ใหญ่ 750 - 1,500 ml / เด็ก 240 - 360 ml / ทารก 50 - 150 ml
4. หัวสวนขนาดที่ใช้แตกต่างกันดังนี้
 ผู้ใหญ่ใช้ขนาด 26 - 32 Fr. / เด็กใช้ขนาด 18 - 20 Fr หรือใช้ Rectal tube
5. หัวสวนขนาดที่ใช้แตกต่างกันดังนี้
 ผู้ใหญ่ใช้ขนาด 26 - 32 Fr. / เด็กใช้ขนาด 18 - 20Fr หรือใช้ Rectal tube
6. สายสวน
7. วาสลิน / ผ้าก๊อซ 1 ผืน
8. ชามรูปไต 1ใบ / ถังมือสะอาด 1 คู่
9. เสาควนหม้อสวน / หม้อนอน
10. กระดาษชำระ ผ้าเช็ดมือ
11. ผ้ายางและผ้าขาวเตี๋ยง

ตัวชี้วัด 1. ไม่มีอุบัติการณ์จากการสวนอุจจาระ ได้แก่ การฉีกขาดของลำไส้

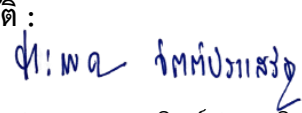
2. ร้อยละของพยาบาลปฏิบัติตามแนวทางการการสวนอุจจาระ

แผนการประเมิน 1. ติดตามอุบัติการณ์ทุกเดือนโดยหัวหน้าหน่วยงาน / พยาบาลวิชาชีพที่รับผิดชอบ

2. ตรวจสอบการปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติของพยาบาลทุกคนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยหัวหน้าหน่วยงาน / ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

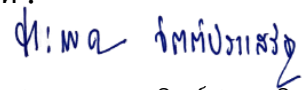
	ระเบียบปฏิบัติเลขที่ : WI-NUR-135	R : 00	หน้า : 2/4	วันที่ : 1 ตค.65
	เรื่อง : การสวนอุจจาระ			
ผู้จัดทำ : กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม			ผู้อนุมัติ : น.ส.ประกายดาว จิตต์ประเสริฐ หัวหน้าพยาบาล	
ผู้ตรวจสอบ : นางวิริญดา พงษ์พรม หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม				

วิธีปฏิบัติ	
ขั้นตอน	เหตุผล
<ol style="list-style-type: none"> 1. แจ้งให้ผู้ป่วยทราบและอธิบายวัตถุประสงค์การสวนอุจจาระให้ผู้ป่วยเข้าใจ 2. เตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ไปที่เตียงผู้ป่วย 3. สิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม ปิดประตูหรือกั้นม่านให้มิดชิด 4. ปูผ้ายางและผ้าขาวางให้อยู่ในตำแหน่งของสะโพกและต้นขา จัดเตรียมท่าผู้ป่วยให้เหมาะสมกับสภาพความเจ็บป่วยและสะดวกในการสวน นอนตะแคงซ้ายงอเข่าขวาไปข้างหน้าเล็กน้อย(Sim,s position) 5. ล้างมือตามมาตรฐานและสวมถุงมือสะอาดกรณีสวนด้วยน้ำสบู่ 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อให้ผู้ป่วยลดความวิตกกังวลและให้ความร่วมมือ - เพื่อความสะดวกในการใช้งาน - เพื่อความเป็นส่วนตัว ป้องกันการเปิดเผยร่างกาย - นิยมใช้ท่าตะแคงซ้ายกึ่งคว่ำเพราะเห็นทวารหนักชัดเจน และบริเวณลำไส้ใหญ่ส่วนโค้ง (Sigmoid colon) จะอยู่ในลักษณะที่เก็บของเหลวไว้ได้มาก ช่วยให้ขับถ่าย อุจจาระออกได้ดี ทำนอนงอเข่า เป็นท่านอนที่ผู้ป่วยไม่ สุกสบาย แต่การงอเข่าจะช่วยให้สอดใส่หัวสวนได้ง่าย
<ol style="list-style-type: none"> 1. แขนงอขึ้นองไว้กับเสาแขนงเลื่อนเสาแขนงให้หมอนนอนอยู่สูงจากเตียงประมาณ 16 - 20 นิ้ว หรือไม่เกิน 2 ฟุต ปล่อยน้ำโล่อากาศออกเล็กน้อยและปิดก๊อกรไว้ก่อน 2. เตรียมหมอนนอนไว้ใกล้ผู้ป่วยด้านปลายเท้า 3. ตรวจหัวสวน สายยางและก๊อกให้เรียบร้อยสายสวนต้องแน่นกระชับกับหัวสวน หล่อลื่นปลายหัวสวนด้วยวาสลีนที่ทำไว้บนผ้าก๊อกรให้ทั่วหัวสวน 4. ใช้นิ้วแยกแถมกันให้ห่างกัน และหัวสวนที่ทวารหนักเบาๆ สอดเข้าในทวารหนักตามแนวกระดูกสันหลังซ้ายๆ ให้ลึก 4-5 นิ้วในผู้ใหญ่ (1-2 นิ้วในเด็ก) จับหัวสวนให้กระชับขณะสอดเข้าทวารหนัก 5. เปิดน้ำไหลเข้าช้าๆ จนหมดหม้อสวนใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที จนผู้ป่วยรู้สึกอยากถ่าย ดึงหัวสวนออกวางในชามรูปไต 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค - เพื่อจะได้แรงดันที่เหมาะสม แรงดันน้ำที่เข้าสู่ลำไส้ ขึ้นอยู่กับระดับความสูงของหม้อสวน ถ้าสูงกว่านี้จะทำให้ผู้ป่วยทนไม่ได้ - เพื่อความสะดวกในการหยิบใช้ - เพื่อความเรียบร้อยขณะทำการสวนถ้าพบข้อผิดพลาด จะได้เปลี่ยนใหม่ได้ทันที - เพื่อลดความเจ็บปวดขณะสอดใส่หัวสวน - เพื่อเป็นการตรวจสอบช่องทวารหนัก ปกติช่องทวาร หนักยาวประมาณ 1-1.5 นิ้วและถัดขึ้นไปเป็นท่อทวาร หนักยาวประมาณ 5 นิ้ว การสอดหัวสวนให้ลึกกว่าความ ยาวของช่องทวารหนัก เพื่อจะได้แน่ใจ ว่าหัวสวนอยู่เหนือหูรดภายใน (Internal sphincter)

	ระเบียบปฏิบัติเลขที่ : WI-NUR-135	R : 00	หน้า : 3/4	วันที่ : 1 ตค.65
	เรื่อง : การสวนอุจจาระ			
	ผู้จัดทำ : กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม	ผู้อนุมัติ : น.ส.ประกายดาว จิตต์ประเสริฐ หัวหน้าพยาบาล		
ผู้ตรวจสอบ : นางวิริญดา พงษ์พรหม หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม				

		- เพื่อป้องกันการเกร็งตัวและการฉีกขาดของ		
	ระเบียบปฏิบัติเลขที่ : WI-NUR-001	R: 00	หน้า : 1/	วันที่ :
	เรื่อง : การสวนอุจจาระ			
	ผู้จัดทำ : หอผู้ป่วยในอายุรกรรม / กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม	ผู้อนุมัติ : นางสาวประกายดาว จิตต์ประเสริฐ (หัวหน้าพยาบาล)		
ผู้ตรวจสอบ: หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม : นางวิริญดา พงษ์พรหม				

วิธีปฏิบัติ	
ขั้นตอน	เหตุผล
7. ให้ผู้ป่วยนอนนิ่งๆหายใจยาวๆพยายามกลั้นอุจจาระไว้ประมาณ 10-15 นาที สอดหม้อนอนให้ จัดท่าให้เหมาะสมหรือเข้าห้องน้ำ ให้ผู้ป่วยถ่ายอุจจาระหากระหว่างสวนอุจจาระ ผู้ป่วยมีอาการปวดท้องมากอ่อนเพลีย แน่นท้อง มีเลือดออกให้หยุดสวน รายงานแพทย์ ตรวจสอบสัญญาณชีพ และสังเกตอาการ 8. นำเครื่องใช้ไปทำความสะอาดและเก็บเข้าที่ 9. ล้างมือตามมาตรฐาน 10. บันทึกลักษณะ จำนวนอุจจาระลงในแบบบันทึกทางการพยาบาล	ลำไส้ - เพื่อป้องกันหลุดออกทำให้เปื้อน - น้ำยาที่เพิ่มปริมาณขึ้นจะทำให้ผนังลำไส้ใหญ่ถูกยืดออกกระตุ้นให้เกิดการบีบตัวของลำไส้ ทำให้ผู้ป่วยรู้สึกอยาก ถ่ายอุจจาระ - การหายใจลึกๆจะทำให้ลำไส้คลายตัวลดการบีบตัวได้ - เพื่อความสะอาดและพร้อมในการใช้งานครั้งต่อไป - เพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค - เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินอาการผู้ป่วยและเป็น หลักฐานทางการพยาบาล

	ระเบียบปฏิบัติเลขที่ : WI-NUR-135	R : 00	หน้า : 4/4	วันที่ : 1 ตค.65
	เรื่อง : การสวนอุจจาระ			
ผู้จัดทำ : กลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม			ผู้อนุมัติ : น.ส.ประกายดาว จิตต์ประเสริฐ หัวหน้าพยาบาล	
ผู้ตรวจสอบ : นางวิรัชดา พงษ์พรม หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลผู้ป่วยอายุรกรรม				

ขั้นตอน	เหตุผล
กรณีใช้ Unison <ol style="list-style-type: none"> 1. หล่อลื่นปลายกระเปาะด้วยสารหล่อลื่นที่ละลายน้ำได้ (K-Y jelly) 2. เหมือนกรณีสวนด้วยน้ำสบู่ข้อ 5 จับกระเปาะน้ำยาให้แน่น 3. น้ำยาเข้าไปช้าๆ และให้ผู้ป่วยขมิบก้นไว้ กลั้นอุจจาระไว้นานประมาณ 10-15 นาที/เท่าที่ผู้ป่วยกลั้นได้ สอดหม้อนอนจัดท่าให้เหมาะสม/เข้าห้องน้ำ ให้ผู้ป่วย ถ่ายอุจจาระ 4. ปฏิบัติตามข้อ 8-10 	
เอกสารอ้างอิง <p>สิริรัตน์ ฉัตรชัยสุชา(2552).ทักษะพื้นฐานทางการพยาบาล (Basic Skills in Nursing).กรุงเทพฯ:เอ็นพีเพรส.</p> <p>สุภาณี เสนาดิสัย และวรรณภา ประไพพานิช. (2554). การพยาบาลพื้นฐาน แนวคิดและการปฏิบัติ.พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: โรงเรียนพยาบาลรามธิบดี.</p>	